

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 440.— Negyed évre K 110.—
Fél évre „ 220.— Egy hóra „ 50.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — 10-20

Sándor Pál nyilatkozata Baltazar püspök programjáról

Még ma is érkeznek hozzánk a nyilatkozatok a magyar közélet ama kitűnősegei részéről, akiket felkértünk, hogy közöljék velünk: mi a véleményük Baltazar Dezső dr. püspök politikai program-alkotásáról. Ujabban Sándor Pál nemzetgyűlési képviselő nyilatkozatát kaptuk, a répi liberális korszak nagyérdemű, oszlopos tagját, aki az elmúlt hétfőn, az Erzsébetvárosi Körben tiszteletére rendezett vacsorán, fejtette ki a politikai helyzetről és a kibontakozás módjáról.

Epen ezért lapunkhoz intézett levelében erre a beszédére utal, amelyből megállapíthatja az ország közönsége, hogy Sándor Pál felfogása és Baltazar Dezső fedik egymást. De újat is megtudunk

Sándor Pál válaszából: azt, hogy Baltazar püspök akciója adott impulzust Sándor Pál hétfői beszédére.

Sándor Pál levele így szól:
Tisztelet Szerkesztő Ur!

Becses levelére nem válaszolhattam azonnal más elfoglaltságom miatt. Azóta a választ az Erzsébetvárosi Körben tartott pohárköszöntőben megadtam.

A Baltazar püspök által kezdeményezett akció idézte elő állásfoglalásom nyilvánítását. Remélem, fel fognak szabadulni a megfélemlített lelkek az ország üdvére.

Szerkesztő ur készséges híve:
Sándor Pál.

A nemzetgyűlés válaszol Benesnek

Visszautasítjuk a cseh külügyminiszter beavatkozó politikáját

Budapest, január 29. A kormány tagjai tegnap délelőtt 10 órától este 8 óráig minisztertanácsot tartottak, majd megjelentek a kormánypart klubhelyiségében, ahol nagy számmal voltak együtt a képviselők és élénk vitát folytattak a fölmerült aktuális eseményekről. Benes cseh külügyminiszter nyilatkozata kapcsán folytak élénk megbeszélések. Teleky Pál gróf miniszterelnök kijelentette, hogy a cseh külügyminiszter beszédére szóló választ ma este adja meg a sajtó képviselőinek.

Budapest, január 29. Benes cseh külügyminiszter beszéde, mellyel nyíltan beavatkozott Magyarország ügyeibe, politikai körökben olyan nagy vihart támasztott, hogy ez ott fog hullámozni a nemzetgyűlés első ülésén is. Benes beszédére ugyanis a kormány a nemzetgyűlés nyílt ülésén is válaszolni fog és ma az a terv merült fel, hogy az ország szuverenitásának ehez az igen súlyos megsértéséhez a miniszterelnök felszólalása után nyomban hozzá fog szólni minden pártnak egy-egy szónoka is. Erről különben a február 3-iki pártértekezleten is fognak tanácskozni. Erre az értekezletre nagy élénkséggel készülnek, mert a valószínűség az, hogy a királykérdés egyelőre le fog kerülni a napirendről.

A szabad királyválasztók azonban mégis ragaszkodnak ahhoz,

hogy minden félreértést kizáró módon egyszersmindenkorra kifejezésre jasson a kormány felfogása. Amennyiben ez kedvez a szabad királyválasztók álláspontjának, akkor készségesen belenyugszanak abba, hogy ez a kérdés hosszabb időre lekerüljön a napirendről.

Hallerék kiválása

a kormányzópártból kedden este fog befejeződni. Általában úgy számítják, hogy mintegy 10 képviselő benn marad a kormányban, mely azután átalakul és Kisgazda-és Polgári Párt nevet vesz fel.

Mint már jelentettük, a Hallercsoport és Andrássy Gyula gróf között minden összeköltetés megszűnt, míg a Szemcsányi-csoport továbbra is azon fáradozik, hogy Andrássyval pártot alakítson. — Most már az a kérdés, hogy mennyi erejük és tekintélyük van azoknak a képviselőknek, akik Ernst Sándorral az élükön azon fáradoznak, hogy a keresztény-párt egységét megmentsek. Arra igyekeznek rábírní Szemcsányiék, hogy ne Andrássyékka alakítsanak új pártot, hanem maradjanak együtt továbbra is a Hallercsoporttal. Ha ez a kísérlet nem jár sikerrel, úgy a keresztény párt menthetetlenül kettészakad.

A február 3-iki ülésen az ülészakot berekesztik

A Ház tehát újból megválasztja tisztikarát és bizottságait.

Illetékes helyen közlik, hogy az ülészak berekesztése összefügg a pártalakulatok várható eltolódásával, mert azzal, hogy a kormányzópártból számos képviselő kiválik, más képet öltenek a bizottságok is. Mint mondják, nem állhat meg az az anomália, hogy például a mentelmi bizottságnak Ereky Károly legyen az elnöke, ezenkívül pedig a volt miniszterek is részt akarnak venni a bizottságok munkájában.

Itt említjük meg, hogy a keresztényszociálisták kivonulnak a kormányból, akkor Gaál Gaszton, aki különben a földmivélsügyi bizottság elnöke, ismét belép oda.

A volt diszsidens-csoport

részéről Klebelsberg Kuno gróf, Kenéz Béla, Fáy Gyula és Putnok Móríc délután 4 órakor meglátogatták Teleky Pál gróf miniszterelnököt, hogy vele az időszerű politikai kérdésekről tárgyaljanak. Az ehez a csoporthoz tartozó képviselőknek az álláspontja, hogy a királykérdést ki kell kapcsolni, mert a helyzetet nem tartják érettnek és a kérdés idő előtti felvetése csak az ország kiszámíthatatlan kárát jelenti.

Vegyetek menekült bélyegeket!!

Meskó államtitkár hétfőn Debrecenbe jön a nagytemplomi nyomozás ellenőrzésére

Negyven kálvinista nemzetgyűlési képviselő vesz részt a Nagytemplom megnyitó ünnepélyén — A kormánytól megtorló intézkedéseket követelnek — A belügyminiszter a kerületi főkapitányt utasította az erélyes nyomozásra — Vass kultuszminiszter is Debrecenbe jön

Huberth Ottó helyére kálvinista főispánt neveznek ki

Budapest, jan. 29. A kormányzópártban tegnap este sokat beszéltek a debreceni eseményekről. A kormánypart kálvinista tagjai elhatározták, hogy mozgalmat indítanak és erélyesen követelni fogják a kormánytól, hogy a megbántott protestánsok védelmére a megtorló lépéseket tegye meg és a felekezeti viszály kiélesedését minden eszközzel akadályozza meg. Elhatározták, hogy a jövő héten mintegy negyven kálvinista képviselő leutazik Debrecenbe, hogy a helyszínen szerezen tapasztalatokat az ottani helyzetről és hogy rokonérzésének adjon kifejezést a megbántott protestáns hívek iránt. A képviselők valószínűleg akkor mennek le Debrecenbe, amikor a református Nagytemplomot újból megnyitják. A mozgalom élén Kovács I. István, Szilágyi Lajos, Barla-Szabó József, Berky Gyula és Kiss Ferenc debreceni egyetemi tanár állnak.

A képviselők magat Ferdinánd Gyula belügyminisztert is meg akarták kérni, hogy utazzék le Debrecenbe és személyesen ellenőrizze a nyomozást, valamint a debreceni rendőrség ellen emelt kifogásokat. A belügy-

miniszter azonban kijelentette, hogy ő nyomban az első jelentések után, amelyek hozzáértek, utasította a debreceni kerületi rendőrfőkapitányt és a belügyminisztériumban levő központi nyomozó osztályt, hogy a legszigorubb vizsgálatot indítsák meg a tettesek és az értelmi szerzők kinyomozására, amikor pedig ennek eredménytelenségét látta, Budapestről küldött ki nyomozó detektíveket, hogy azok vegyék a kezükbe a nyomozást és egyben tegyenek részletes jelentést a debreceni állapotokról. Meg kell várni ennek a befejezését. Azonban — folytatta a belügyminiszter — hajlandó a képviselők kívánságát honorálni és a miniszterelnökkel egyetértőleg úgy határozott, hogy Meskó Zoltán belügyi államtitkár a belügyminisztérium rendőri osztályának egyik főtitkárjával leutazik Debrecenbe vizsgálat ellenőrzésére.

Meskó Zoltán hétfőn délután utazik Debrecenbe.

Egyébként Vass József dr. kultuszminiszter is lemegy Debrecenbe saját elhatározásából, hogy az ügy politikai oldalát megvizsgálja.

Budapest, jan. 29. A debreceni események élénk vitára adtak

alkalmat pénteken este a kormány párt körhelyiségében. A református vallású kisgazda-képviselők elhatározták, hogy a debreceni Nagylemplom újramegnyitására ünnepélyes testületileg Debrecenbe utaznak és addig is mindent elkövetnek, hogy a debreceni állapotokat a kormány megszüntesse. Szó volt ezzel kapcsolatban arról is, hogy

a kormány Hubert Ottó főispánt felmenti állásától és helyét Szomjas Gusztáv hajdumegyei főispánnal tölti be.

E kérdésekről és a debreceni eseményekről *Ferdinándy Gyula* belügyminiszter ma délelőtt így nyilatkozott:

— Kétségtelen, hogy a debreceni események felizgatták a kedélyeket. Hubert Ottó főispán felmentése és Szomjas Gusztáv kinevezése csak abban a formában került szóba a minisztertanácson, hogy a kormány tagjai általánoságban foglalkoztak a kérdéssel és az a gondolat alakult ki, hogy a debreceni állapotok megszüntetése és az ezekhez fűződő nagy érdekek kielégítése céljából kalvinista vallású főispánt kell kinevezni.

— Magam szövegeztem meg azt a táviratot, amelyben a nyomozás legerélyesebb lefolytatására utasítottam a kerületi főkapitányt, azonkívül a központi nyomozó osztályból ügyes detektiveket is küldtem ki.

— Hétfőn Meskó Zoltán államtitkár Czövek Sándor rendőrfőtanácsos kíséretében Debrecenbe utazik, hogy ott a helyszínen győződjék meg az ügy állásáról.

A debreceni nyomozás

Ökrös és Dencső budapesti detektivek tegnap délután felkeresték Nagy József főgondnokot és hosszabb beszélgetést folytattak vele. Munkatársunk ma megkérdezte Nagy József főgondnokot a beszélgetés részletei felől.

— Nem mondhatok semmit, mondta a főgondnok. — Majd meglátjuk, hogy mi lesz. Később hozzátette:

— A detektív urak téves fellelésekből indultak ki. En azt hiszem, hogy erről sikerült is meggyőződnöm őket.

A két budapesti detektív azonban ma délelőtt meglátogatta Révész Imrét, az Árpád-téri református templom lelkészét is és véleményt kért tőle az esetről. Révész Imre válasza ismeretlen előttünk.

Meg akarták látogatni Márk Endre volt főgondnokot is, aki tegnap délután félhárom és három és ma a kora délelőtti órákban jelölte ki azt az időt, amelyben fogadja őket. Sem az egyik,

sem a másik terminust nem tartották meg.

Tulajdonképpen a látogatások részleteit nem tudjuk Nagy József főgondnok felvilágosításai alapján. Azonban valószínűnek kell tartanunk, hogy a pesti detektivek olyan fölháborító rágalom nyomán indultak el, amelyet titokzatos forrásból pár nap óta terjesztenek a városban. Ez az a titkon lappangó hír, hogy a templomgyalázás előkelő református körök iniciatívájára követeltetett el.

A detektivek tegnap voltak a meggyalázott Nagylemplomban. Látogatásuk eredménye hír szerint az a megállapítás volt, hogy a tettesek nem a kitört ablakon hatoltak be a templomba és ezt csak azért törték ki, hogy a nyomozó hatóságot ezáltal félrevezessék.

Ez a feltevés már a debreceni rendőrség nyomozása során is felvetődött. Az szolgáltatott rá alapot, hogy a tettesek az egész ablaktáblát betörték, noha az is elég lett volna, ha csak egy lyukat ütnek rajta, ezen benyulva ki nyithatták volna az ablakot. Ugy tudják azonban, hogy a feltevés megdőlt azon a tényen, hogy az ablak párkányán a megülepdedt porban egy horzsolás maradt, amely akkor keletkezett, amikor a betörő bemászott az ablakon s hogy tényleg a bemászás alatt keletkezett, azt a horzsolás iránya bizonyítja. Lehet, hogy nem is jutott a tettes eszébe, hogy benyulhat és ki nyithatja a fordítással az ablakot. Bekente az egész üveget sárral és körül a párkánnyal betörte. Ez végül a sikeres munka után kockázathatja-e a betörő az egész eredményt azzal, hogy az üveg betörésével járó zaj által és az ahhoz szükséges idő alatt a rajtacsipésnek kitegye magát?

Vajon melyik megfigyelés igaz? A büntető elkövetése utáni vagy a ma eszközölt?

Egyébként a két detektív, amint mondták, nagy eréllyel fogott a nyomozáshoz.

— *Le fogjuk leleplezni a tettest,* — mondták — *bárki legyen is!*

Arra kéri a közönséget, hogy aki tud valami körülményt, amely a tettesek nyomára vezethetne, haladéktalanul hozza tudomásukra. Erre a célra a rendőrségi palotában bármikor rendelkezésre állanak.

— **Hadirokkantak figyelmébe.** Azon időleges rokkantsági nyugdíjjal ellátott rokkantak, kiknek fizetési meghagyása eddig már lejárt és újból felülvizsgálva még nem lettek, felhívattak, hogy felülvizsgálásuk azonnali folyamatba tétele végett Debrecen sz. kir. város nyilvántartó hivatalában (pénzügyi palota II. emelet, 11. sz. szoba), haladéktalanul jelentkezzenek, mert ellenesetben illetményeiknek folytatásos folyósítása elmarad. — Debrecen sz. kir. város nyilvántartó hivatala.

Csonka Magyarország — nem ország,

Egész Magyarország — mennyország!

Március elsején fölemelik a bankok a betéti kamatlábakat

Budapest, jan. 29. Hegedűs Loránt pénzügyminiszter magához kérte a Tébe. vezetőit és tárgyalni kezdett velük a betéti kamatláb felemeléséről. A tárgyalások eredménye az, hogy a pénzügyintézetek március 1-től kezdve kötelesek felemelni a betéti kamatlábat. A felemelés az illető intézetenél szokásos

betéti kamatlábnak a duplája lesz.

Ez az intézkedés ideiglenes jellegű és ha szükséges lesz, követni fogja más rendelkezés is, mint hogy a pénzügyminiszter azt akarja elérni, hogy a bankjegyek a láda fiókjából és a számlaszámkokból a pénzügyintézetekhez jussanak.

Közműve ödesi Könyvtár — Déri Könyvtár

Az 1919. év augusztus 1-én megnyitott városi Közművelődési Könyvtárról már a megnyitás évében behízonnyult, hogy házagpótló intézmény. Ugyanis e csonka évben, pár ezer kötetnyi könyvállománnyal akkora forgalmat ért el, mint más városok évtizedes, tisztezt nagyobb könyvanyaggal rendelkező könyvtárai. Hasonlóan gyönyörű eredménnyel működött a könyvtár az elmúlt évben is. Olvasótermét 18.686 egyén látogatta, kik a folyóiratokon és lapokon kívül 1850 kötetet olvastak. Ugyanis az olvasóteremben van elhelyezve s csakis ott olvasható a Déri-könyvtár mintegy 500 kötete, mely gyűjtemény érdekes ismeretterjesztő műveket foglal magában.

A kölcsön-könyvtár 3500 kötete ifjúsági, szépirodalmi és ismeretterjesztő művekből áll; ez osztályban 38.706 egyén fordult meg, 3.165 kötetet kölcsönözvén ki olvasásra. Tehát a Könyvtár összes kötetforgalma 45.015, — személforgalma 57.322 volt! Oly eredmény ez s oly biznysága a debreceni közönség olvasásra, művelődésre való hajlandóságának, mely a város s az állam figyelmére, áldozatkészégére méltó.

A Közművelődési Könyvtár a kollégium mellett, a Fűvészkert-utca 2. sz. ház emeletén van elhelyezve; nyitva van köznépon d. e. 10—1-ig, d. u. 4—7-ig, ünnep- és vasárnap d. e. 10—12-ig. Az olvasótermet minden 16 éven felül levő debreceni lakos teljesen díjtalanul látogathatja, használhatja; míg a könyvkölcsönzés 10 korona biztosítéki díj lefizetése ellenében eszközölhető. Bizonyára méltó ezen óriási arányban fejlődő közművelődési intézmény arra, hogy minden komolyabb debreceni irástudó legalább egyszer megtekintse s fogalommal bírjon mivoltáról: a könyvtárt a város s az állam tartja fent és fejleszti.

A nem remélt nagyságu forgalom persze ezidőszert elháríthatatlan nehézségeket is okozott. A könyvtár nem tud felvenni minden kölcsönzésre jelentkezőt, mert nincs elég könyve s a mostani könyvárak szinte megfizethetetlenek. Igaz, hogy e téren egyesek s egyesületek adományaikkal segítik a Közművelődési Könyvtárt, mely adományok közül kiemelkedik a *Debreceni Kereskedő Ifjak Társulatának* 50.000 korona értékű könyvadománya, mely nemes példát több intézmény is követhetné.

A könyvtár helyiségei immár szűkek. Különösen a kölcsönző oly szűk, hogy kellemetlenségeket ró közönségre, személyzetre egyaránt; szűk a raktárhelyiség, sőt sokszor az olvasóterem is. Hiányok vannak a felszerelésben, elégtelen a személyzet is s a város, az állam teherbírása viszont figyelembe veendő.

Nehéz gondok győttörték bizony a Könyvtár vezetését, — midő

megjelent városunk egyik leg nagyobb jöltevője: — *Déri Frigyes*

Sok-sok milliót érő, az államon keresztül Debrecennek adományozott muzeális gyűjteményét nagyértékű könyvtár teszi teljessé, mely az építendő Déri-muzeum egyik fontos osztálya lesz, ehez fog kapcsolódni a mostani városi Közművelődési Könyvtár anyaga, akkora nagy kötettszámu könyvtárra növelve a Déri-sorozatot. Sőt még a Déri-muzeum építését megelőzőleg is segíteni fog Déri Frigyes könyvtárunk könyvinségén, mert már indulóban van hozzánk *Buda-pestről* egy nagy értékű, *Déri Frigyes* által újabban vásárolt könyvtár, mely főleg ma már beszerezhetetlen folyóirat-cöfolymokból áll.

Ha aztán fölépül a református főgimnáziumtól a Nyomatató-utcaig terjedő telkeken — az adományozó nagylelkűségéből — a *Déri-muzeum*, könyvtárában bizonyára sok ezer kötet, hiánytalan felszerelés, kellő számu személyzet fogja a megfelelő, tágas helyiségekben kárpótolni a művelődésre törekvő debreceniek ezreit azokért a kisebb hiányokért, melyeket most alviseelni kénytelen. Hiszünk, hogy nem messze lesz az idő; bizalommal tölt el ez irányban bennünket *Déri Frigyes* célkitűzött áldozatkészégé s bizalmasának, *Czakó Elemér dr.* miniszteri tanácsosnak szakavatott igyekezete s az a meggyőződés, hogy minden debreceni tényező minden lehető elkövet a nagy terümielőbbi megalósítása céljából!

A Fűvészkert-utcai két fiatal városi közművelődési intézményt, az egy emeleten levő közművelődési Könyvtárt és Városi Képtárt működésük első teljes évében, 1920-ban összesen 64.040 egyén látogatta. Soha nem remélt nemes irányu törekvés, érdeklődés biznysága ez. E szám acélozza meg minden hivatott tényező akaratát a *Déri-muzeum* mielőbbi felépítése, megnyitása munkálására!

— **Sóigénylés.** Felhívjuk a város lakosságát figyelmét arra, hogy disznóöléshez és egyéb alkalmakkor a hus konzerválásához szükséges sóra a város köz-élelmezési ügyosztálya lisztosztályánál (Piac-u. 9.) sőtaltványt lehet kérni, ahol az igazolt szükségletre a leölt állat marhájárlat levele bemutatójának a sőtaltványt kiadják. Debrecen, 1921. január 29. Közélelmezési ügyoszt.

Ferfi belet és Antlop-kezyükösi
Schön Sándornál
DEBRECEN,
Piac-u. 14. Csapó-u. sarok

200.000-nél több menekültről kell gondoskodni. Minden fillér áldás. Vegyenek menekült-bélyeget!

LEGSZEBB KALAPOK FRANK EDÉNÉL

SZÓT KÉREK!

A Nagytemplom meggyalázása utáni napon megindult a nagy harc egy kérdés körül, amelynél improduktívabb ebben az ügyben föl sem merülhetett. A kérdés az: *Cui prodest?* Mert ennek a kérdésnek a felvetése használhat pártoknak, irányoknak, mondjuk elveknek, de nem segíti elő a legfontosabbat: a nyomozást. A nyomozást sokkal inkább elősegítené egy mindinkább aktuális kérdés: *Cui nocet?* Kinek árt? Debrecennek árt, minden debreceninek, párt, osztály, faj és felekezeti különbség nélkül. Ez a megfontolás irányítsa a nyomozást és akkor biztos az eredmény.

De van egy másik kérdés is, amely gyakorlati szempontból utat mutathat a nyomozásnak. Ez a kérdés szoros összefüggésben van a gaztett mérhetetlen aljasságával, megdöbbentő emberelenségével, példátlan vakmerőségével, érthetetlen titokzatosságával. E kérdés az, hogy *ki mer* ilyen gaztettet elkövetni?

Régi rendőri gyakorlat a nyomozásoknál, hogy többé-kevésbé biztos nyom a kutatónak, ha semmi nyomot nem talál. Gaztetteket, bűntényeket emberek követnek el, akik mögött nyomoknak kell maradni. Minél kevesebb a nyom, annál több a valószínűsége, hogy hidegverű, öntudatosan vakmerő és főleg gyakorlott gonosztevők után kell kutatni. Ez a megfontolás nagyon megkönnyíti a nyomozást, mert a gyakorlottabb gazemberek kevesen vannak és nagyjában ismerősei a detektívnek. Ha semmi nyom sincs, azaz hogy nem látható, akkor különösen gyakorlati ellenfelekkel kell számítani a nyomozónak. Ezek pedig igazán kevesen vannak. Csak azokat kell kinyomozni, akik már megszerezték a kellő gyakorlatot az ilyen felírások éjszakai elhelyezésében, százat egy ellen, hogy köztük van a nagytemplomi tettes is.

Kérelem a számlalóbiztosokhoz és revizorokhoz

Csobán Endre főlevéltárnok arra kéri a volt számlalóbiztosokat, hogy a népszámlálás fogantatásának alkalmával tett tapasztalataikat és észrevételeiket vele vagy írásban vagy szóbelileg a hivatalos órák alatt közöljék szíveskedjenek. Ezek az észrevételek vonatkozhatnak akár a felmerült bármilyen természetű nehézségekre, pl. világitóanyag hiánya, ünnepnap közbejötté, a közönség közömbös magatartása, a telepeknél és utcáknál a lakosok által a térképtől eltérő megnevezése, a számlalólap kérdéseinek félreértése stb. stb. akár olyan körülményekre, amelyek a számlalást kedvezően befolyásolták, akár esetleg elvi kérdésekre.

Szénbányákat kínálnak Debrecennek

Ajánlat szénbányák megvételére, vagy bérletére

A tüzelőanyag országos hiánya különösen a városi hatóságokat különböző intézkedések megvételére indította és több magyar város foglalkozik azzal a gondolatokkal, hogy szénbányát, vagy olyan területet vesz, ahol szén lehet bányászni, Debrecen város eddig tudunkkal nem foglalkozott ilyen tervvel, annál érdekesebb, hogy ma éppen Debrecen városa kapott ajánlatot szénbányák megvételére.

Gábor Nándor dr. putnoki, gömörmezei lakostól érkezett az ajánlat a polgármesterhez. Arról értesült, — írja az ajánlattevő — hogy Debrecen városa foglalkozik azzal az eszmével, hogy a nagy szénhiány megszüntetésére szénbányát vesz, esetleg egy újonnan létesítendő szénbánya megnyitására is vállalkozik (Gömörmezeiben olyanokról is tudnak, amiről Debrecenben nem tudnak). Felajánl tehát megvételre, illetve átvevételre egy 1200 katasztrális hold kiterjedésű szénterületet. A szénterület most van furás alatt, a szén azonban már megtalálták és bizonyos, hogy jó szénterületről van szó, amely a vasúttól öt kilométernyire fekszik. Ez a terület elláthatná Debrecen város

egész szén szükségletét, most napi 30-40 vagon szén szállításra rendelkezhető be. A bérösszeg a kitermelt szén bruttó-árának 5 százaléka, a szerződés 50 évre szól. A terület most ki van bérelve, de átadó, természetesen a lépésért kártalanítás lenne fizetendő, vagy esetleg közös üzemre is lehetne rendezkedni. A bérlet legszívesebben átadná összes jogait fix összegért.

Ajánlat továbbá Gábor Nándor dr. egy már üzemben levő, teljesen szállítóképes bányát is, amely 500 hold területű és a vasúttól négy kilométer távolságra van. Jelenleg tengelyen naponta 4-5 vagon szén fuvaroznak a vasúthoz, iparvágánnyal azonban napi 10-15 vagon lehetne a vasúthoz juttatni. E bányában egy második tárna is építhető lenne és akkor 25 vagonra lehetne fokozni a napi termelést. Ez a bánya fix összegért megvásárolható, jelenleg igen olcsó feltételek mellett bérbe van adva 50 évre.

Az ajánlatokkal a városi tanács legközelebbi ülése foglalkozik.

A franciák még mindig félnek a volt német császártól

Nem őrzik elég jól a hollandok

Ismeretes, hogy a hollandi szocialista újság, a *Het Volk* (A nép) nemrégiben szenzációs leleplezéseket közölt arról a titkos összeköttetésről, mely a hollandi fogásban levő volt német trónörökös és a németországi császárpártiak között fennáll. Most a *Freiheit*, a német független szocialista lapja közli a volt trónörökös egylevelének egyes részeit, amelyben az annak a reményének ad kifejezést, hogy a köztársaságellenes forradalom Bajorországban hamarosan ki fog törni. Ezt a levelezést, írja az újság, egy titkos futár közvetítette, aki nem más, mint a trónörökös *Shuize* nevű komornyikja, aki bukása után követte urát a fogságba. Az utolsó három hónap alatt *Shuize* négyszer tette meg az utat Németországba.

Ezek a leleplezések Hollandiában meglehetősen izgalmat keltettek, még pedig a legelőkelőbb körökben is. A hollandi kormány kénytelen volt *ahivatalos* nyilatkozatot közzétenni. E nyilatkozat azonban nem határozott cáfolat, hanem megelégszik azzal, hogy ezekről a dolgokról a kormánynak nincs semmi tudomása. Ezzel kapcsolatosan szóba került az a jogi helyzet is, amelyet a volt császár és a volt trónörökös Németországban élveznek. Ebben a tekintetben a holland miniszterelnök és a külügyminiszter oda nyilatkoztak, hogy *Hollandia mindkettőt magánembereknek* tekinti és amikor az entente Vilmos kiadását követelte, Németalföld a jogi és erkölcsi érveknek egész sorozatával állt ellen ennek az óhajnak.

Már most a párisi *Matin* a legújabbban ezeket írja a német császár ügyéről: Hollandia őrizetben akarja tartani a volt német császárt. Rendben van. De akkor legalább jól vigyázzanak rá! Mert arra rámutatott már a lehető legnagyobb határozottsággal Ronald Graham angol követ is, hogy Hollandia azzal, hogy a volt császárt továbbra is vendégül látja, kötelezettséget vállal magára a nagyhatalmakkal szemben, hogy II. Vilmos nem szökik meg.

Ugyanez érvényes a volt trónörökösre is, — folytatja tovább a francia újság. A holland kormány biztosította a hatalmakat arról, hogy a Hohenzollern nem fognak visszaélni Hollandia vendégszerzetével. Kijelentette, hogy ilyen értelemben megteszi a kellő intézkedéseket, de fentartja magának a jogot, hogy ő állapítsa meg ezekben az intézkedésekben a módját és a szükségességet. És valóban II. Vilmos tartózkodási helyét Amerongen helyett véglegesen Doorut jelölték ki a felügyelet, amely eddig csupán az ő személyére vonatkozott s inkább a császár személyes biztonsága volt a célja, most kiterjesztették környezetére, látogatóira és egész tevékenységére is.

Ép úgy a trónörökösre is. A *Matin* kiküldte külön tudósítóját, hogy győződjék meg, mennyiben történik ez a felügyelet s hogy elégségesek-e a nyújtott biztosítékok. A tudósító így számolt be:

Az a meggyőződésem, hogy dacára a csendőröknek és a mezőőröknek, akiket a volt császár őrizetére kirendeltek, ha egyszer kedve kerekedik, visszamehet Németországba, anélkül, hogy az uton Németország határáig valaki is feltartóztatná.

Egy titokzatos, teljesen csukott autó járkal Dooruban és Dooru környékén, a császár lakosztályának közelében.

Senki sem törődik vele, hogy kik járkálnak ezen az autón, amelynek ide-oda futkosása joggal lehetne gyanús azoknak, akik Vilmost őrzik. Igaz, hogy egy holland detektív vigyáz a császárra sétája közben. De mit tehet ez a detektív az adott pillanatban.

Ami pedig Wieringent illeti, ahol a trónörökös tartózkodik, ott igazán nem forog fenn semmi nehézség. A trónörökös elég gyakran látogatja meg szüleit és beteg anyját. Hiába, jó fiú. De persze ép úgy elmegy *Amsterdamba* is, persze ide már inkognitóban, ahol egy kissé fickándozóbb társaság kedvtelése várnak rá.

Eddig a holland kormány mindig egy magasabb államhivatal-

nokot, amolyan államtitkár-félet adott melléje kísérőül, aki egyúttal a szarnysegéd címet viselte. De legutóbb csupán a wieringeni polgármester volt kíséretében, akivel úgy mondják, nagyon intim viszonyban van.

Szigeti Jenő let Gyárfás Dezső utóda

Szigeti Jenő, a debreceni színháznak immáron két szezonon át legnépszerűbb színésze, legelső művésze, akinek művészi munkáját, művészi teljesítményeit éppen abszolút értékűknél fogva nem tudta kikezdeni semmiféle divatos áramlat, mert eredetük és értékük az igazi művészet szabálynak tekinthető természetességgel közkinccsé tette és így fölé emelte a köznapni élet efemer tüneteinek: Szigeti Jenő, egész Debrecen dédelgetett Szigije, kicsi fiúk, kicsi lányok kedves Szigi bácsija, itt hagyja Debrecen.

Elmegy Szigeti Jenő Debrecenből, mert művészi pályájának felfelé törekvő lendülete viszi, mert azon a sikerekkel kövezett uton, amelyen a dicsőség felé halad, Debrecen csak rövid állomás lehetett, ahol ha meg is pihent, utja biztos iramba viszi tovább, felfelé, a fővárosba, minden magyar színésznek, aki magyar nyelven tud csak szolgálni a művészetnek, sóvárgott Mek-kájába.

Gyárfás Dezső, a ragyogó tehetségű, fejlethetetlen nagy magyar komikus meghalt. Szigeti Jenő országosan elismert nagy-szerű kvalitásait mi sem bizonyítja jobban, mint hogy Gyárfás Dezső utódaiként nem jött, nem is jöhetett más számításba, csak Szigeti Jenő, a debreceni komikus. Gyárfás Dezső helyére, szerepkörére, utódaul szerződtek le Szigeti Jenőt és a Csokonai-színház igazgatója, bár társulatát igazán pótolhatatlan veszteség éri Szigeti távozásával, nem állta utját legkiválóbb színésze karrierjének, felbontotta szerződését és lehetővé tette, hogy Szigeti Jenő február végén már Gyárfás Dezső helyén arasson nagy, meleg, megérdemelt sikert.

Február első felében bucsuztatja a színházat Szigeti Jenő ünnepi előadás keretében, amely minden bizonnyal igazolni fogja, hogy a nemesebb értelemben vett kultúra és az igazi művészet nem ismer olyan korlátokat, amelyeket a napi politika igyekszik jobb ügyhöz méltó buzgalommal a magyar társadalom egyes rétegei közé emelni. Szigeti Jenő egész Debrecen fogja bucsuztatni, egész Debrecen fogja ünnepelni.

Es egész Debrecen osztatlan szeretete és nagyrabecsülése teszi majd lehetővé azt is, hogy kedvenc színésze a fővárosba érkezve teljesen hivatásának szentelhesse magát és ne kelljen a megélhetés ezer apró és mégis súlyos gondjával vívott küzdelemben felaprózni, elforgácsolni ambícióját. Szigeti Jenő barátainak, tisztelőinek és híveinek nagy táborában mozgalom indult meg, hogy Szigeti Jenőt át kell segíteni a fővárosban való elhelyezkedés első nehézségein. A Csokonai-színház igazgatósága veszi át a Szigeti Jenő bucsuztatására szánt adományokat.

A bucsuelőadás napját és az előadandó darabot még nem állapították meg. Valószínű, hogy február 14-én, hétfőn bucsuzik Szigeti Jenő és híveinek körében az az óhaj merült fel, hogy a *Gyimesi vadvírágy* előadásának keretében történjen a bucsu, mert abban Szigeti olyan abszolút művészi, olyan tökéletes színészi

alakítást produkál, amely egyrészt igazán feledhetetlen emléket hagy vissza, másrészt fokozott alkalmat ad arra, hogy Szigeti Jenőt olyan ünneplés bucsúztassa, amelyet méltán megérdemel.

DOLLÁRT

és más idegen pénzt legdrágábban veszek
SIMON GYÖRGY
Debreczen, Kosuth-utca 11.

Németország gazdasági politikája

Gazdaságos ipari termelés — Katonai szolgálat helyett gazdasági szolgálati év — Egyesleges kiviteli- és deviza-politika

Berlin, január 29. A német birodalmi gyűlés egyik legutóbbi ülésén Scholz birodalmi gazdasági miniszter, aki egyben a német gazdaságpolitikai bizottság elnöke, érdekesen nyilatkozott a német kormány gazdasági politikájáról. Scholz kijelentéseit élénk világitásba helyezték a német birodalom jelenlegi gazdasági helyzetét és azokat a törekvéseket és terveket, melyekkel a német kormány és a birodalom előbbi gazdasági talpraállítását célozza.

A spaai szénegyezményre

vonatkozólag előadta Scholz miniszter, hogy a Spaaban elvállalt kötelezettségek teljesítése csak rendkívüli erőfeszítések útján lehetséges s a szénzállításoknak hosszabb időn át tartó pontos effektuálása a német gazdasági élet érzékeny károsítása nélkül nem képzelhető. A miniszter utalt arra, hogy a Ruhr-vidéken 70,000 munkás számára építettek új barakokat és hogy a heti rendkívüli műszakok száma Spaa óta 269,000-ról 389,000-re emelkedett. Ha azonban a termelés emelkedett is, úgy ezzel szemben nagy nehézségekkel jár a szén elszállítása, mert vasúti kocsik sem a Ruhr-bányákban, sem Felső-Sziléziában nem állnak elegendő számban rendelkezésre. A német szénellátás, a spaai egyezmény folytán, rendkívüli méhész a szénhiány a termelést akadályozza és drágítja. Németország rossz szénállásával szemben a francia szénkészletek állandóan növekednek. A francia munkaügyi miniszter nyíltan kijelentette, hogy míg a párisi gázműveknek 1919-ben naponta csak mintegy 25,000 tonna szénük volt, addig azok tavaly szeptember elején 900,000 tonna tartalék felett rendelkeztek. Ugyanebben az időben Németország összes gázművénél nem volt több 400,000 tonna szénnél. Ilyen helyzet csak átmenetileg viselhető el.

— Örvendetes jelenség, — úgy mond a miniszter — a munkanélküliek számának csökkenése. Októberben összesen 348,000 munkanélkülit számláltak Németországban s mellettük 335,000 segélyre jogosult családtagot. Ez adatok annyiban nem nyújthatnak tiszta képet a foglalkozás mérvéről, mert a munkásoknak nagy része még ma is rövidített munkaidővel kénytelen dolgozni.

A német kormány

Élelmezési politikája

arra irányul, hogy a belföldi mezőgazdasági termelés emelése által a drága gabonabehozatal csökkenthető legyen. A termelés emelésének előfeltétele a műtrágyázásnak fokozott alkalmazása, ami jelenleg a magas műtrágya-árak miatt nehézségekbe ütközik. A műtrágya-árak feltétlenül csökkentendők. A miniszter a műtrágya-kiviteli ártobletből gondolja a belföldi árakat csökkenteni. A közlekedési minisztériumnak ugyanaz az álláspontja, míg a porosz földművelésügyi miniszter más nézeten van. Németország arra törekszik, hogy a kényszergazdaságnak mai maradványait fokozatosan megszüntesse,

az átmenet idejére azonban jelentékeny készletek gyűjtésére lesz szükség.

— A behozatal mindenestre ellenőrizendő. Nyersanyagokat csak oly mennyiségekben lehet behozni, amily mérvben azok a kivitt előmozdítani tudják. A belföldi ellátás állandó biztosítása érdekében, valamint valutáris okokból is bizonyos ipari nyersanyag-készleteknek a főlhalmozása szükséges. (Industrielle Vorratspolitik.) A nyersanyag-behozatal finanszírozása magánszervezetek által, de állami támogatás mellett fog történni.

— A legfőbb irányelv:

az ipari össztermelés gazdaságossá tétele.

Ez a követelmény egy a belföldi ellátás, mint a külfölddel való versenyképesség szempontjából is fontos. Az ipari üzemek szénellátását tehát új alapokra kell helyezni. Ha közérdek kívánja, úgy különböző ipari üzemek egyesítendőek. Az ipar szabályozása és típusok szerint való osztályozása bizonyos mérvben kívánatos, de annak a munka minőségét nem szabad kedvezőtlenül befolyásolni. A lucasipar elsősorban kivitelre dolgozzék. A főcél: a gazdaságos, emellett nagyarányú és nagyeredményű termelés.

— Az ipari hitel kérdése ma nagyon fontos. A német ipar hitelszükséglete küszöbön áll s így a kielégítés sulyos módját már ma meg kell állapítani. Az önálló Reichswirtschaftsbank eszméjét a kormány elejtette, ezzel szemben tervbe vette, hogy a Reichsbank, a Girozentrale és a magánbankok az ipari hitelnyújtás kérdését egyesült erővel oldják meg. A nagybankok késznek nyilatkoztak egy ilyen közös szervezetben résztvenni.

— Az ipari árpolitika irányításánál a kormány abból indul ki, hogy a szénárak bizonyos színvonalat nem léphetnek át. Az ipari árak szabályozására a kormány az uzoratorvények szigorú alkalmazásával oda fog hatni, hogy az árképződés terén természetellenes viszonyok ne állhassanak be.

— Az építkezési tevékenységet főleg a bányászatra és a mezőgazdaságra kell beállítani. Állami építkezési segélyekre tovább is szükség lesz. A szükséges építkezéseket a szabad verseny kihasználásával fogják magánvállalkozóknak kiadni.

— A kormány

közlekedési politikájának

legelső célja a német államvasutak mai óriási deficitjének megszüntetése. Ezt a célt előreláthatólag csak az áruforgalmi díjtelek fölemelésével lehet majd elérni. A német vasúti igazgatás pénzügyeinek rendezése a német pénz kedvezőbb külföldi értékelése érdekében is annyira fontos, hogy ezzel szemben a tarifaemelés járó többi hátrányok csak másodsorban jöhetnek tekintetbe.

— Fölöttébb fontos a hajózás kérdése is. A birodalom pénzügyi képességének határában belül a német kereskedelmi flotta, mely mindössze 300,000 brutto-registertonából áll, tervszerűen kiépítendő. A kormány vonatkozó

törvényjavaslata kidolgozás alatt áll.

A belföldi víziut-hálózat tökéletesítendő. Mint nagyarányú szükségmunkák (Notstandsarbeiten) megemlítendőek mindenekelőtt: a Neckar csatornázása, a majnai víziut kiépítése, egyelőre Barnberg-ig, a dunai ut kiépítése Regensburg és Passau között; kiváló fontossággal bír a Mittel-land-Kanal létesítésének kérdése is.

— A külfölddel szemben követendő gazdasági politikára nézve megjegyezte a miniszter, hogy a Rechtswirtschaftsministerium külön osztálya föladatát képezi a külföldi gazdasági és kereskedelmi szerződések előkészítése. Az erre vonatkozó előmunkálatok folyamatosan vannak.

— A kormány munkapolitikájának célja lesz a megszüntetett katonai szolgálat helyett

egy gazdasági szolgálati évet életbeléptetni,

melytől nemcsak a termelés fejlesztése, de főleg a német nép erkölcsi felfogásának emelése s a polgárságnak rendhez és munkához szoktatása remélhető.

A miniszter beszéde végén kiterjeszkedett a gazdasági közigazgatás átszervezésére, az országos és a tartományi gazdasági tanácsok alakítására, végül a közigazgatási önkormányzat megvalósítására is, mely utóbbi segélyvel az adózás központosítása elkerülhető és az egyéni megadózatás rendszere keresztül vihető lenne.

A pártszónokok beszédeire adott rövid válaszában kijelentette Scholz, hogy a kormánynak számdéka

egyesleges kiviteli- és deviza-politikát követni

s a külkereskedelemnek állandó ellenőrzését nem kívánja. A német kormány el van tökéltve arra, hogy a kisipart és a kézművesiséget erélyesen támogassa és a miniszter hajlandóan nyilatkozott a vezetése alatt álló minisztérium kebelében egy kézművesi tanácsot alakítani.

Hol lakik a bukaresti magyar köve ség?

Békéscsaba, jan. 29. Hóry András bukaresti magyar követ, akit Ferdinánd román király tegnap fogadott kihallgatáson, egyik aradi hírlap tudósítója előtt a következőket mondotta megbízatásáról:

— Ki kell jelentenem, hogy én nem vagyok követ, csak mint charge d'affaires, magyar királyi diplomáciai ügyvivő vagyok és csak ideiglenesen vezetem a romániai követséget. Velem együtt jöttek a diplomáciai követségünk többi tagjai is: Takách-Tolva követségi tanácsos, Szentirmai Béla főkonzul, Szilas Emil alkonzul és az irodaszemélyzet. A követség ügyeit mindaddig vezetem, amíg Magyarország bukaresti követe, aki valószínűleg Massirevich Szilárd lesz, megérkezik. Massirevich az amerikai követségen hosszabb ideig dolgozott, mostan a bécsi magyar követségen volt Gratz Gusztáv mellé beosztva s most helyettesíti is.

A követség elhelyezésére megtörténtek már a kellő lépések. Ideiglenesen az Athene Pallaszállóban fogunk lakást kapni, mivel az osztrák-magyar követség épületét, mely a Strada Dimerin van, a román hatóságok vettek igénybe. Mindenesetre meg fogjuk kérni a román kormányt és számítok rá, hogy kérésünket teljesíti is, hogy a követség részére bocsásson több helyiséget

rendelkezésre az osztrák-magyar nagykövetségek volt épületében, ahol Storek, az osztrák követ is kapott követsége részére több helyiséget. Politikai megbízásom nincsen. Működésünk főleg Magyarországra szóló utlevelék látalmazásából fog állani s félek is, hogy a közönség erősen meg fog rohanni bennünket. A politikai irányítást majd a követünk fogja ellátni.

Tőzsde Nagyváradon

Nagyvárad, jan. 27. A temesváriaknak hasonló célú mozgalomával egyidejűleg Nagyvárad azzal a kérelemmel fordul a bukaresti kormányhoz, engedje meg, hogy tőzsdét nyissanak Nagyváradon. Ha ez nem volna lehetséges, úgy csatlakoznak Kolozsvár mozgalomához és kéri a tőzsdének Kolozsvárott való felállítását.

Debrecen hat vármegye csendőrkörletti székhelye

A hivatalos lap mai száma a belügyminiszter és honvédelmi miniszter rendeletét közli a csendőrség átszervezéséről. A csendőrség szervezeties csendőrkörletti parancsnokságokra, vármegyei csendőrpáncsnokságokra és járási csendőrpáncsnokságokra oszlik. Minden vármegyei, illetve járási székhely egyúttal csendőrpáncsnoksági székhely is. Minden csendőrpáncsnokság mellett tartalékos csendőrszázad szervezendő. A debreceni csendőrpáncsnoksághoz fognak tartozni: Hajdumegye, Szabolcsmegye, Ungmegye, Beregmege, Szatmár-és Biharmegye vármegyei csendőrpáncsnokságai.

Boszorkánypör Amerikában

Ahol Könyves Kálmán királynak nincs igaza

Néhai jó Könyves Kálmán magyar király, aki igazán századokkal előzte meg korát, azzal vett véget a különböző boszorkánypereknek, hogy kijelentette, miszerint boszorkányok és lídercek nincsenek és senkit ezen az alapon perbefogni nem lehet.

Ugy látszik Könyves Kálmánnak nem volt igaza, mert ime most az Urnak 1921-ik esztendejében a hét millió lakossal bíró New-Yorkban, Mrs. Bessie Avorin azzal vádolta meg szomszédnőjét, Mrs. Sophie Stern, hogy boszorkány, aki megbabonázta és szemmel verte meg Mrs. Avorin kis leányát, aki azóta nyomorék és beteg. A vádat az összes szomszédok támogatták és a boszorkánypör megindult a bronci rendőrbíró előtt. A tanúk mind azt vallották ugyan, hogy Mrs. Stern emberfeletti tulajdonságokkal rendelkező boszorkány, de a bíró ennek dacára felmentette.

Tehát úgy látszik, hogy Könyves Kálmánnak mégis csak igaza volt, bár Mrs. Avorin és összes szomszédai még máig is esküsznek arra, hogy Mrs. Stern megbabonáz mindenkint, aki bűvkörébe kerül, mert gonosz boszorkány.

Bármily bélyegzessel ellátott bankjegyeket bevált

Farkas László

bank és tőzsdébizományos, Miklós-utca 1. sz.

Dollár, külföldi pénzek vétel.

Jaizátlogköltésnök. Ingatlan vétel és eladás

IRODALOM

Szabó Dezső:
Csodálatos élet

(Regény)

Nemcsak címe, hanem rövid összefoglalása, tartalma is Szabó Dezső új könyvének a *Csodálatos élet*, — ebbe a két szóba szinte belefér az egész alaplelkiség. A könyv közepe a *csodálatos*, eleje és vége az *élet*; kezdete és befejezése regényszerű, a közbeső rész mese s az egész inkább *nai* regény, mint egyszerűen, jelzőtlenül csak: *regény*. Ennek az írásnak bonyolult, összetett műfajúsága a forma-egység rovására megy. A szerző érzi ezt s azzal akarja kiegyenlíteni a nagy térközt, hogy a regényes rész témáját és formáját egyszerűbb és — előbbi írásaihoz viszonyítva — alacsonyabb szintű rétegre szállítja alá, viszont a mese az állagosaúl följebb emelt, magasabb vonatkozású modern mese. Ennek elfogadhatóvá tévése serkentette az írókat a legkomolyabb kidolgozásra s a legegényibb befejezőkére. Az egyszerű székely parasztnak nem tudta kijelmezni önmagát a szerző, nem tudta ráélni a maga életét, végtelen sokarcu idegjátékát s ezért a szegény pórt váratlan átsiklással művelté, előkelővé tette meg. Innentől kezdve — a mese formájához hűen — állásztó véletlenek, helyzetdőlések folytatják tovább az eseményeket s a főhős nem a fejlődő lélekvilágban él, hanem csak a történeti véletlenvilágban van. Itt ebben a modern — pampfleitszerű — mesében megjeljük a mai Magyarország szimbolusát, Erdélynek könnyű hatásra számító tulságos emlegetésében és Pista sok szerelmében a holdvilág-romantikát, élénk hitetődik, hogy az imént még hadvezér volt, hős, hirtelen elszánással máról holnapra finom, isten-nagy lelkű művészbarát, — költő lesz, akit eszhatatlan kritikai érzéke fölébekerkedtet minden született művésznél: a szatirikus részletből ráismerünk Babarobban — Babits Mihályra, Kokoróban — Karinty Frigyesre. A könyv vége ismét regényszerű lesz, de míg a bevezető regény-részben — minden hágyadtsága, sekélysege ellenére is — van egy-két nagy megszólalás, addig a vége egészen elomló, fáradt, pisla szürkesség, erőtlén kényszerűség. Nem csattanót várunk, hanem fejlődő emelkedést, fokozatos megújulást, magasságba szobrosulást szeretnénk a végére — művészi betetőzésül.

De tiszta esztétikai kitérésre is érdemes belsejé ez a könyv, bár fájón igaz, hogy a csodálatos élet ebből a szempontból is kevesebb, kicsinyebb, leáldozóbb, mint Szabó Dezső eddigi írásai. Alaplelkisége az élet és a csodák, de ehhez az ezerarcúsághoz még ez az egyetlen és sok helyen csak tapogatózóva összekapott forma is elég fájós volt. A megírás, a stílus azonban nagy, kipótló erővel izza át az értelmeket szavakon túli látatásba, — de ebben is mögötte marad ez a mű a szerző régebbi írásainak. Néhány képzavar, furcsa ismétlés, egy-két germanizmus és kidolgozatlan, gyorsan, tucatosán csinált sor sejteti csak, hogy a szerzőt megerőltette a sok-hajrás szereplés és a hajszolt pénzért-művészség; reméljük, hogy ez nem örök érvényű elszegényedés — hiszen már olesó tendencia sincs a könyvben — s legközelebb már adóbban, többkezően fogja elébünk szórni kincses, esoda-valós mélyét.

Morvay Zoltán.

Az orosz aranyat vízmittal keverik

Leninék aranykészletük 40 százalékát elpredálják —
A bolsevisták csalásai

Egyik leedszi angol cég röviddel ezelőtt szerződést kötött Krassin orosz népbiztossal, amely szerint a cég kötelezte magát arra, hogy 130,000 yard szövettel fog 70,000 arany font ellenében az orosz piacnak szállítani.

Az arany 25 százalékát a szovjet-delegációnak rögtön a szerződés megkötése után egy revali banknál letétbe kellett volna helyezni, a fennmaradó részt pedig az áru leszállítása után kellett kiegyenlíteni. Az angol cég követelte, hogy vegyék föl a szerződésbe, hogy az aranyat szakértői vizsgálatnak veheti alá. De a feltételt a szovjet-kiküldöttek nem fogadták el. Erre a cég skandináviai kirendeltsége utján információkat szerzett be és azt választ kapta, hogy az arany 25

százalék vízmittal tartalmaz, ami az értékét jelentékenyen csökkenti. A világcégek egész sora a legnagyobb óvatosságot ajánlja a Lenin és Trockij ügynökeivel való tárgyalásoknál. Egyik cég ezt írja:

— Majdnem bizonyos, hogy az a kereskedő, aki a szovjet-kormányal érintkezésbe lép, áldozata lesz a bolsevisták csalásainak. A kommunisták aranykészletük 40 százalékát már propaganda-célokra elpredálták a külföldön, a maradékot különféle ötvözetekkel keverik, hogy tovább tartson.

Amikor az angol cég hasonló értesítéseket kapott párisi és brüsszeli üzletbaráitól is, megszüntette a tárgyalást a bolsevistákkal.

indult meg ellene. A rendőrség Azahegyre, születési helyére akarta szállítani, de mert felesége Debrecenben lakik a Homokkertben és mivel nem volt ruhája — toldott-foldott rongyokban járt szabadlábra helyezték. Munkája azonban nem akad szabadlábra helyezése után sem. Megindult hát az oláh határ felé, hogy Erdélybe menjen, ahol úgy gondolta, hogy jobban talál munkát. A Bellegelő 241. számú tanyá előtt elesett, kezét és lábát megsértette és nem tudott felkelni. Sokáig feküdt ott, míg végre elvesztette eszméletét.

Muriny Antalt most a közkorházban ápolják. Allapota azonban olyan súlyos, hogy felépüléséhez kevés a remény.

Pricsnyereg felszerelés felajánlása
a nemzeti hadseregek

Mindazon egyének, kiknek pricsnyereg felszerelés van birtokában, felszólítanak, hogy azt a nemzeti hadseregek ártérisítés ellenében ajánlják fel. Tértérisi árak a következők: 1 drb pricsnyereg 4000—5000 korona, 1 drb izzasztó 200 korona, 1 drb alsóheveder 200 korona, 2 drb kengyeliszij 150 korona, 2 drb kengyelvas 50 korona, 1 drb csikókantárszár 400 korona. Ezen árak a teljesen új és kifogástalan állapotban levő cikkekre vonatkoznak. Nem teljes készlet és javítható felszerelés is megvásároltatik.

A felajánlott nyereg felszerelések átvétele és azok térérisi árának megállapítása az átvételei bizottság hatásköréhez tartozik. Ezen bizottság működési helye: Debrecenben, a volt huszar lak-tanyában van, működési idő — ünnep és vasárnap kivételével — naponta délelőtti 11 órától déli 12 óráig.

Debreczen sz. kir. város
nyilvántartó hivatala

A templomgyalázókról több esetben emlékszik meg a Debreceni Szemle, amely a hét eseményeit érdekesen tárgyalja. A szép-irodalmi részből kiváltképpen Zoltai Lajos cikke Debreczen város keletkezéséről. Szathmáry lapja a tőzsdékben és utcai elárusítóknál 4 koronáért kapható.

HIREK.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök
igazságban,
Hiszek Magyarországot
feltámasztásában.

— Vasárnapi istentiszteletek. A református templomban vasárnap, e hó 30-án prédikálnak: a Kistemplomban: délelőtti 9 órakor Varga Ferenc s. lelkész, délelőtti 11 órakor Szele György lelkész, délután 2 órakor Gábor András s. lelkész; a Kossuth-utcai templomban: délelőtti 10 órakor dr. Révész Imre lelkész, délután 5 órakor Nagy István vallásitanító-lelkész; az Arpad-téri templomban: délelőtti 10 órakor Mezey Béla s. lelkész, délután 2 órakor Kiss Andor s. lelkész; az ispotályi templomban: délelőtti 10 órakor Könyves Tóth Kálmán lelkész, délután 2 órakor Kalmár Dániel s. lelkész; a homokkerti imaházban délelőtti 10 órakor Nagy István vallásitanító-lelkész.

Vasárnapi iskolák a szokott helyen és időben. — A Konfirmált Leányok Szövetségének összejövetelén délután fél 4 órakor bibliát magyaráz Uray Sándor lelkész. — A kollégiumi oratoriumban délután 5 órakor sorozatos kátémagyarázatát megkezdí dr. Révész Imre lelkész.

— Magyarország reneszánsza és Debreczen. Magyarország újjaépítése ideálisan szép munkájának tervezetén sikerrel dolgozik az Országos Történelmi Ereklye Múzeum és ennek reneszánsz szövetsége 31 év óta. Ez országos testületnek igazgató alelnöke Kuzskó István, ki a fővárosban a menekültek szociális ügyeinek irányítását is kezeli. Kuzskó István jelenleg Debreczenben időzik, hivatalos ügyben. Megérkezésekor a pályaudvaron Székely Ferenc műszaki tanácsos fogadta a menekültek kirendeltsége részéről. Az estét a Jogász és Tiszviselőkörben töltötte Konecz Aurél pénzügyi főtanácsos és dr. Pap Károly egyetemi tanár társaságában, mivel a 90-es évek elején együtt gyűjtötték össze a magyar önvédelmi harc ifjan hős halált halt Demosthenesének. *Vasvári Pálnak* életére tartozó történelmi adalékokat. Kuzskó István ismertette ama tervek néhánját, melyek Magyarország reneszánszában Debreczenel kapcsolatosak. Kilátásba helyezte, hogy ha a helyzet konszolidálódik annyira, hogy az emberek nyugodt, kitartó cselekvésre képesek és készvek lesznek, e terveket a szövetség megismerteti. Felemlítette azt is, hogy egy újabb debreceni látogatása alkalmával szabad előadás keretében a debreceniek egykori kedvencéről, Teleki Sándor gróf ezredeséről, továbbá Vasvári Pálról — ki Kossuth szabad csapatának hőseit debreceni diákokból toborozta — fog eddig nem ismert részleteket elmondani.

— Az ipartestület táncestélye. Több mint 20 évi fennállása óta folyó hó 30-án tartja első táncestélyét az ipartestület, melyre az érdeklődés számításán felül megnyilvánult, miért is felhívjuk úgy az iparosainkat, valamint mindazokat, akik az iparosokkal szemben szeretettel viseltetnek, hogy tekintettel a jótékony célra, megjelenésükkel megtisztelni sziveskedjenek. Akik meghívót tévedésből nem kaptak volna, sziveskedjenek az ipartestületnél jelentkezni. A táncestély este 6 órakor kezdődik és reggelig tart, fűtésről és világításról gondoskodva van.

GÖTSCH Bankirodaja

DEBRECZEN, Piac-u 38. I. em.

Interurbán telefon 7-95.

Idegen pénzek, értékpapírok vétele és eladása. Tőzsdéi megbízások lebonyolítása. Külföldi átutalásokat és kifizetéseket legelőnyösebben eszközölök.

Tőzsdéi magánforgalom

Budapest, január 29.

A tőzsdéi magánforgalomban ma a következő árfolyamokon kötöttek üzleteket a valutapiacra: Dollár 501—502, Márka 99, Lei 700—770, Napoleon 1680, Lengyel márka 072, Rubel 263, Korona-dinár 1380, Sokol 800, Bécs 081.

Zürichi devizák.

Zürich, január 29. (Megnyitás.)
Budapest 120.

ROMÁN és VEGYES

lebélyegzésű bankjegyeket

legdrágábban vásárol

RANKAI bankirodaja

Debreczen, Kevegyrét. (Hegyalja-tör 6.)

TELEFON: 209.

Mégfagyott egy ember
az országúton

Tegnap délután kezén és lábán szenvedett súlyos sérülésekkel szállították be a rendőrségre irtalmas emberek Muriny Antal asztalost, aki ellen a rendőrség pár nappal eelőtt szüntette be a toloncolási eljárást. Muriny András a nagy hideg áldozata: súlyos sérüléseit fagyás okozta.

Kovács János bellegelői gazdálkodó a Bellegelő 241. számú tanya eelőtt találta meg Murinyt, aki mozdulatlanul feküdt az út közepén. Kovács leszállott szerkeréről és megpróbálta felkelteni az eszméletlen embert, majd amikor ez nem sikerült, átkutalta zsebeit, hogy valamely írásból megállapíthassa személyazonosságát. Mivel azonban semmi írást nem talált nála, a rendőrségre vitte, ahonnan a mentők szállították be a közkorházba.

A szerencsétlenül járt Muriny csak ma reggel tért magához és elbeszélte balesete történetét. Pár hét eelőtt kitoloncolási eljárás

Halálozás. Brinzei Ferencné, szül. Ungvári Juliánna, a Debreceni Független Újságnak 17 esztendőn keresztül volt hűséges, szorgalmas kézbesítője, e hó 28-án reggel 6 órakor rövid szenvedés után 57 éves korában meghalt. Temetése 30-án délután 2 órakor lesz a Kölcsei-utca 6. sz. alól.

Az import-cukor ára. Ertesítjük a közönséget, hogy a külföldről importált és fogyasztási-jegy nélkül forgalombahozott kockacukor kg-rénti ára 190 koronában állapított meg. Közélmelési ügyosztály.

Bajtársias összejevetel. A volt m. kir. debreceni 3. népfelkelő gyalogezred azon tisztjei, kik 1914 augusztus hó 8-án a szerb hadszínterre utnak indultak, február 5-én, szombaton este fél 8-kor a Törő-féle vendéglőben találkoznak.

Eljegyzés. Fischer Jolánt Debrecenből, eljegyezte Hercz József Egyekről.

»Védőoltások az állattenyésztés szolgálatában« címmel tartja gazdasági előadását dr. Rácz Mihály gazdasági akadémiai r. tanár holnap, vasárnap fél 11 órakor a Polgári és Gazdakörben, melyre az érdeklődőket ezennel meghívja a Debreceni Gazdasági Egyesület.

Diáknyomor. Az államkormányzatnak, nemkülönben a nemzeti társadalom összes megértő elemeinek figyelmét s buzgóságát nagy mértékben foglalkoztatja az utóbbi időkben a szegénysorsu tanulóifjúság sorsának biztosítása. Csonka-Magyarország jövő sorsáról van szó, mikor arról kívánunk gondoskodni, hogy a szép tehetségű, kiváló szorgalmu, de anyagi javakban szűkölködő diák ifjúságot pályájuk elvégzéséhez segítsék. A debreceni egyetem Diákjóléti bizottsága ugyanilyen szellemben működik és megkeresést intézett a helyi társadalom különböző intézeteihez ez irányban. A kérelem nem talált süket fülekre. Az első adományok mutatják, hogy társadalmunk teljes mértékben átérzi a diákifjúság sorsa biztosításának fontosságát. A debreceni Kereskedelmi Csarnok nyitotta meg az adományok sorát 1000 koronával. Nyomban utána a Jogász és Tisztviselői Kör 4000 koronát, a Gazdasági Takarékpénztár 500 koronát juttatott az egyetemi Diákjóléti Bizottság kezébe. Több oldalról érkezett még jelentős hasonló célú adományokról, sőt arról is, hogy az egyetemi diákifjúság közös étkezdéjét az u. n. Menza Akadémiát rendszeresen természetbeli adományokkal kívánják segíteni. A Diákjóléti Bizottság az egyes adományokat a cél és rendeltetés szerint fogja értékesíteni.

Adózók figyelmébe. A közadók kezelése tárgyában érvényben levő 1915. évi 50000 p. ü. miniszteri utasítás 45 §-a értelmében az adózók adó fizetési halasztást rendszerint nem igényelhetnek. A folyó adóra nézve azonban az esetben, ha adózó időleges fizetés képtelenségét igazolja és az államkincstár érdeke veszélyeztetve nincs, fizetés halasztás engedélyezendő, de csakis fél évi időtartamra és nem az illető adóév végén túl. Ez iránt közvetlenül a kir. pénzügyigazgatósághoz lehet folyamodni, ami azt jelenti, hogy rövid uton fizetési halasztást sem kérni, sem engedélyezni nem lehet. Midőn ezen körülményt közlöm, értesítem az adózó közönséget, hogy az 1909. évi XI. t. c. 13. §-a illetve az 1920. évi XXIII. t. c. 78. §-a szerint az adókövetések ellen be-

262 milliárd aranyárka a német hadikárpótlás

Berlin, január 28. A párisi *Matin* ma reggeli számában a legfőbb tanácsban történekről czekek írja: A megállapodás szerint a Német Birodalom 42 év alatt 262 milliárd aranyárkát tartozik fizetni és kivételére 12,5 százalékos adót vetnek ki a szövetségesek javára.

adott felebbezéseknek nincsen halasztó hatálya. Végül értesítem a közönséget, hogy a fizetési halasztás engedélyezése kamat végrehajtási mentességet nem biztosít. Késedelmes fizetés esetére 5%-os késedelmi kamat, végrehajtás foganatosítása alkalmával 6% árverés megtartása illetve megkísérlése esetén további 10 százalékos végrehajtási költség lesz felszámítva. Debrecen, 1921. január hó 28-án. Dr. Vásáry, tanácsnok.

Adakozás a menekülteknek. Az elmúlt héten a menekültek javára a következő adományok folytak be: Egyetértés utján Kardos Lászlótól 1000 korona. Az Apolló mozi heti adománya 200 K, Géresi Kálmán elhunyt alkalmából Debrecen szab. kir. város koszorú megváltás címén 500 K, Jogász és Tisztviselő-kör asztaltársaságától 1400 K. Fogadják a nemes adakozók hálás köszönetét az O. M. H. debreceni kirendeltségének.

Ballet előadás. Ch. Perczel Carola ballet-növendékeinek balletvizsgálója, melyen ritmikus ballet- és plasztikai gyakorlatok, kilenc klasszikus magantánc és egy csoportballett lesz bemutatva, ma vasárnap délután 11 órakor az Urániában. Jegyek pénztárnál kaphatók.

A zsidók husvétli lisztje. A közlelmelési miniszter értesítette a polgármestert, hogy ebben az évben is gondoskodni kíván a zsidók husvétli lisztjének biztosításáról. A miniszter a budapesti neolog hitközségnek és az orthodox központi irodának adott felhatalmazást, hogy a pászkasütéshez szükséges lisztet az ország összes zsidó hitközségei számára beszerezzék és szétosztják az Aruforgalmi utján. Ezzel kapcsolatosan elrendeli a miniszter, hogy a közlelmelési ügyosztály a pászkasütéshez szükséges lisztet élvező zsidó hitközségi tagoktól a vonatkozó és 10 napban megállapított időtartamra eső lisztjegyet és kenyérgjegyet vonja be. Akik ellátásukról maguk gondoskodnak, azok a 10 napra eső lisztet természetben kötelesek a közlelmelési ügyosztálynak beszállítani.

Gazdasági oktatás a tanyai iskolákban. A városi tanács legközelebbi ülése tárgyalja Csűrös Ferenc dr. kultúratanácsnok javaslatát arról, hogy minden tanyai iskolához gyakorlati célokra alkalmas területet csatoljanak, ahol a növendékek kertészetet, méhészetet, gyümölcsfa-oltást, házinyul- és baromfi-tenyésztést tanulhatnak. A szükséges földet részint a város adná ott, ahol az iskola közelében földje van, részint a gazdákat kéri fel, hogy erre a fontos célra a szükséges területet engedjék át.

Szén az István-malomnak. Az István-malom állítja elő tudvalevőleg Debrecen lisztüzemélegletének legnagyobb részét. Az is köztudomású, hogy a malom szénhiány miatt heteken át nem dolgozhatott, aminek Debrecen ellátatlan lakossága látta súlyos kárát. Most ezen a téren is javulás ígérkezik. A szénkormánybiztosság január hónapra 30 vagon szenet utalt ki az István-malomnak, a szén egyrésze már utnak

is indult és a szénkormánybiztosság intézkedést tett a további rész leszállítására is.

A debreceni kávéosok, szállodások és vendéglősök, mint képesítéshez kötött iparosok, tegnap alakították meg szakosztályukat az Ipartestület keretében. Elnök lett Német Aladár, alelnök Jakab Antal, jegyző Szathmáry Zoltán, pénztáros Lókody Sándor. A választmányba beavastattak: Borgida Farkas, Böhm Ferenc, Erős Jakab, Gyarmathy Miklós, Hász Rezső, Horváth István, Hermel Frigyes, Holb Imre, Fürst Béla, Juhász Sándor, Karingecz Sándor, Kovács Aladár, Kovács József, Kemény János, Krausz Lajos, A. Nagy József, Németh András, Németh Nándor, Nagy Endre, Rosenberg Sándor, Rosenberg Simon, Röhlög Ede, Tóth István és ifj. Weichinger Károlyné. A volt ipartársulat mint társadalmi testület továbbra is fentmarad, a maga rokonfoglalozásu, de nem képesített iparosaival s ennek elnöke továbbra is a köztisztviseltekben álló Németh András lesz.

Felhívás a kereskedelmi üzlettulajdonosokhoz. Felhívom mindazokat a kereskedelmi üzlettulajdonosokat, akik a múlt napokban a városi levéltártól a proletárdiktatura alatt beállott gazdasági változásokra vonatkozó kérdőíveket kaptak, hogy ezeket megfelelően kitöltve legkésőbb február hó 1-én délig a városi levéltárban (városháza, földszint 6. sz.) adják be. Debrecen, 1921. január 29. Csóka Sámuel, polgármesterhelyettes-főjegyző.

Művész kiutelt hálószo-bák, a Debreceni Faipar Rt. butorgyárának készítményei. Varga József és Társa butorraktárban. Piac-utca 44.

Február hó 1-től 6-ig menetjegyet csak az állomás lehet váltani. Ertesítjük a t. utazó közönséget, hogy a városi menetjegyirotat a Debreceni Ipar-és Kereskedelmi Banktól f. évi február hó 1-én intézetünk veszi át. Az átvételi munkálatok miatt azonban a menetjegyek kiadását csak február hó 7-én kezdetjük meg Piac-utca 87. szám alatti helyiségünkben. Felkérjük ennelfogva a t. utazó közönséget, hogy a február hó 1-től bezárólag 6-ig terjedő időben a menetjegyeket a vasut-állomási jegypénztárnál szíveskedjék megváltani. — *Angol Magyar Bank Rt. Debreceni Fiókja, Piac-utca 87. szám.*

Dohánytermelők figyelmébe. A helybeli dohánybevaltó felügyelőség 206—1921. számú megkeresése folytán közlöm a város érdekelte lakosságával, hogy a kincstár részére való dohánytermelés engedélyezése iránti kérelmi ivatek, akik még be nem adták volna, a legrovidebb idő alatt terjesszék be a polgármesteri hivatalhoz (Városháza I. em. 4.) nehogy a késedelmes beadás folytán a dohányjövendéki kincstár, vagy a termelőt ebből kifolyólag hátrány és károsodás érje. Debrecen, 1921. január 28. Csóka Sámuel polgármester helyettes.

Bocskay koronája. Esztergommege legutóbbi közgyűlése elhatározta, hogy Debrecen városának Bocskay koronája és többi magyar műkincs vissza-

szerzése iránt a kormányhoz és a nemzetgyűléshez intézett feliratát hasonló felirattal támogatja.

Margit-fürdő állandóan nyitva.

Téli női és leányka kabátokat, rubákat, blousokat melyen leszállított árakban árusítja Frank Sándor cég. Piac 42.

Dinamó gépeket, kapcsoló láblát, villanyműszereket, mozgósámbáz berszedeéseket eladok, veszek, vagy cserélek. Földvári Debreceni I. Elektrotechnikai gyár Széchenyi-u. 35. Telefon: 168.

Courth-Mahler legújabb regényei A szép Miss Lillian ára 69.—, A fejedelemisszony nyakéke, ára 57,50 korona. Kapható Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai r.-t. könyvkereskedésében.

Nagy alkalmi vásár a Werner-dívatázházban Bika-épület, férfi- és női szövetek, fehérneműek, kötött- és selyemáru nagy választékban.

»Hóra« kézimunkaüzlet, — fehérneműjavítóval — és **Kolosné** nyakkendő-terme Simonffy-utca 5.

Rubin Farkas özvegye Kosuth-u. 15. (Kontsek fűszerüzlet mellett) blouse és pongyola különlegeségei a legolcsóbbak.

Die Dame január utolsó száma megérkezett s kapható a Hegedűs és Sándor irod. és nyomdai r.-t. könyvkereskedésében, Piac-u. 34.

Brüll S. fogmüsterme Piac-utca 72. (Deák Ferenc-utca sarok) szájpádlásműfogak, foghúzás, fogtömés, mérsékelt árak.

Liberti, Dűszes, otomán, laff és műselyem, szállagok minden színben kaphatók Havas harisnyáruháznál Bádógos-utca 1.

Frank Sándor cégnél Piac-u. 42. ruhaszövetek, selymek, selymek különféle minőségben, továbbá női kész fehérneműek, valamint menyasszonyi kelengyék legújabb kivitelben.

SZÍNHÁZ.

Szemere Gyula bucsuzik. Február 5-én és 6-án *elbucsuzik* a debreceni Vígyszínházról és a debreceni közönségtől *Szemere Gyula*, aki pár hónapos debreceni működése alatt ritka sikerrel jutott be az egyébként meglehetősen nehezen melegedő debreceni publikum kegyébe. Egy budapesti filmgyárral kötött szerződése kényszeríti, hogy visszatérjen a fővárosba. A bucsuelőadást páratlan érdekességű számmokból állítja össze. *Konferálni fog*, amit még nem háltottak tőle Debrecenben, játszik az »Ezredes« című operettben, a »Láthatatlan ember« című bohózatban, kupléi során énekel egy bar-notát és elnéklia a »Balga balga dolga balga dalba, hallgals című ragyogó kuplét. A bucsuzás egyszerű programjában a Csokonai-színház több művésze is közreműködik.

A színházi irodák hírei:

Vasárnap délután *»Az ezüst sirály«* este pedig *»A hermelines nő«* megy.

Hétfőn *berletiszünelben »A fekete lovas«* kerül színpadra. Herczeg Ferenc leggyönyörűbb irreudenta darabja.

Bérlők figyelmébe. A Csokonai-színháznál a régi és újabb bérlét befizetések január hó 31-én megkezdődnek. Befizetés délelőtt 10—1 óráig és délután 3—6 ig eszközöltek.

Höchtl Margit bucsuhangversenye. Nagyszámú, fényes közönség előtt tartotta meg Höchtl Margit zongoraművésznő pénteken este a Zenede hangversenytermében önálló bucsuhangversenyét. A nagy gonddal összeállított műsoron Bach, Mozart, Schubert, Schumann, Chopin és Liszt művei szerepeltek. Nagyon

finoman játszotta a művésznő különösen Chopin Nocturne-jét és Grand-Polonaise-t, amelyet meg is ismételt. A hálás közönség minden egyes műsorszámot szünni nem akaró tapssal fogadott és virágokkal halmozta el a távozó művésznőt.

Buday Ilona a kirakatban is az, ami a színpadon: ragyogó, hódító, diadalmas primadonna. A Csáthy Ferenc-cég kirakata előtt tolongó tömegek áhítatos hámméskodása a legszebb hódolat a primadonnának, akit megjelenése és öltözködése a primadonnák fegyvertárána két legfontosabb fegyvere, a néma fényképben is szívek igazi urnójává avat. Takács fényképei nemcsak a mester avatottságát, szaktudását és művészi izlését bizonyítják, de azt is, hogy Buday Ilona még a fényképezésre is elsőrendű médium, akiről rossz fényképet készíteni nagyobb művészet lenne, mint jól. A Csáthy-cég ötletes áldozatkészségének köszönhetjük azt a Buday Ilonát megillető ünneplést, amely a csodásan sikerült fényképeket kíséri s amiben része van Csókás kirakatrendező finom, disztigvált izlésének is.

Utóljára játszó a »Fogadjunk« kacagató vigjátékot a Víg-színházban ma, vasárnap délután 3 órakor és este 7 órakor.

Fehér páva, tragédia a színesvilágból 5 felvonásban ma utóljára az Apollóban 3, 5, 7 és 9 órakor.

A hercegnő kalandja (A szerelem vára), dráma 6 felvonásban ma utóljára az Arany Bika moziban 3, 5, 7 és 9 órakor.

Don Quichotte kisasszony kalandor-történet 5 felvonásban ma utóljára az Urániában 3, 5, 7 és 9 órakor.

Hölgyek egészségének megóvására Késmárky-féle haskótó nélkülözhetetlen, egyedüli készítője Goldstein Karolina, Miklósetta 5.

Crooker »Dianna« című regényét mutatja be holnap hétfőn az Uránia, a főszerepet Hollay Kamilla játssa, a filmet Deéry Alfréd rendezte. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

Puskin »Wanda Warenina« című orosz regényét mutatja be holnap hétfőn az Apolló, a főszerepet Fabienne Fabrye játssa. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

SPORT.

Birkózás. Ertesítem az összes egyesületek birkózóit, hogy a kerületi szövetség által rendezendő tréning-mérkőzés február hó elején rendeztetik meg. A pontos időt február 4-éig fogjuk közölni. Paulovich, kerületi előadó.

Legujabb rendszerű **Acetylen-lámpák** nagy választékban. CARBID állandóan minden mennyiségben.

Műszaki és Kereskedelmi Társaság
MIKLÓS ÉS HERMANN
Debrecen, Hunyadi-utca 17.
Telefonszám: 445.

Tanfolyamok
német, szépírás, könyvvitel
Czeizler, Bethlen-u. 21.

Veszek
antiquitásokat, műtárgyakat és antik-butorokat.
Levélbeli ajánlatokat »Steinmassler K.« jellegre kérek a kiadóba.

Bünt követ el ön maga ellen!

Ellensége saját vagyonának minden eladó és vevő, ha ingatlan-ügynökségi irodámat elkerüli. Ön földbirtokot, házat, teleket, gyárat, malmot, szállodát, villát, szállót vagy bármilyen üzletet el akar adni; vagy venni akar! Százszázalékos menthet meg gyors közvetítéssel. Megbízását levélben válaszbellyel kérem. Figyelmeztetem az ország területén működő hivatalos privat birtok ingatlanközvetítőket, saját érdekében közölik az eladó ingatlanokat velem. Gazdag menekültek, Amerikából visszavándoroltak, magasarangu katonatisztek és mágnások részére birtokokat keresek urilakkal minden tejedelemben vételre, bérletre. Budapest környékén többszáz kisbirtokot, családi házat, villát, Budapestben jókarban levő bérházakat, palotákat lehetőleg berendezett lakással vagy anélkül vételre, bérletre keresek azonnali vevőimnek. Komoly, közvetlen eladóktól és azonnali készpénzzel rendelkező vevőktől fogadok el megbízást. Ház és birtok cseréleteket, parcellázható, beépíthető városi teleptömböket keresek megvételre.

Abádi iroda
Budapest, Teréz-körút 21. szám.
TELEFON 7-36.

„FRICZI“
KALAPSZALONBAN
óriási választékban legszebb
kalapok kaphatók
Városházával szemben
Piac utca 31. szám.

825 kor. párja

kiűnő minőségű egész bőr munkás-cipő. Maga-száu finom háncsú valódi bértalppal 275 korona. Athajós háncsú 75 korona és feljebb. Fehér nő-cipő napszintén egyéb cipőárak igen előnyös áron beszerezhetők. Kereskedőknek és szövetkezeteknek áruáruadomány.

Schäfer-cég, Budapest,
I. Döbrentel-tér 4-6.

Gyermek ruhák

egészen 14 éves korig nagy választékban készen és mérték utáni megrendelésre, habi kelengyék, gyermekruházati cikkek, szalagok stb. mérsékelt áron kaphatók

a Gyermek divatházban
Debrecen, Simonffy-utca 2.

Óra- és ókszerjavító műhely

Hunyadi-utca 12. sz.
8 nap alatt mindenféle javítást jótállás mellett elkészítik

KOHN MOK.

Könyvtárakat

és egyes műveket is legmagasabb áron vásárol

Aczél Henrik
modern antiquáriuma
Első Takarékpálota

Kívánatra házhoz megyek megtekinteni.

WEISZ MIHÁLY és TÁRSA
aranyműves és ókszerész.

Eiváltat új munkát és javítást. Pontos kiszolgálás !!
Hatvan-utca 1. sz. Püspöki palota.

„ELEKTRA“

elektrotechnikai vállalat.
Cégtulajdonos: Gold Sándor elektrotechnikus
Hatvan-utca 2. I. emelet.
Mindennemű a villamos szakmába tartozó szereléseket, javításokat, átalakításokat a legprecízebben és legújanyosabban eszközöl úgy helyben, mint vidéken.
Különböző izzó lámpák és szerelési anyagok raktára.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULO I.
Telefon: 13-65.

Aranyat, ezüstöt, brilliánsat a legmagasabb áron vesznek
POLLÁK
ókszerész Piac-utca 79.

Könyvujdonságok:

- SZABÓ DEZSŐ:** K 1 f
Elsodort falu. 2 kötet 103.50
Csodálatos élet 2 kötet 150.—
Tanulmányok és jegyzetek 46.—
- SZEKFI:**
Három nemzedék. Egy hattyó kor története 103.40
- TORMAY CECIL:**
Bujdosó könyv. Feljegyzések 1948—1919-ből 92.—
- BENEDEK ELEK:**
Édes anyaföldem! Egy nép s egy ember története. 2 kötet 184.—
- LAKATOS LÁSZLÓ:**
Mély hurok 41.40
- HABITS:**
Nyugalanság völgye 52.—
- NADAI:**
Az iparművészet Magyarországon. Kötve 138.—
- BÁRSONY:**
Magyar élet (elbeszélések) 75.—
- SZEDERKÉNYI:**
Sorsok ha találkoznak 62.—
Kaphatók:

Hegedüs és Sándor
irodalmi és nyomdai részvénytársaság
könyvkereskedésében

Dr. FLESCH-féle **SKABOFORM-**
Leghamarabb megszüntelt: **KENŐCS ÚJRÓL KAPHATÓ!**
VIZSKETEGSÉGET, SÖMÖRT, Nem piszkít, szagtalan, nappal is UVVART, RÖHÖRSÉGET, használható.
12, 20 és 38 K-ás dobozokban. — B-derzéselés utánra való Skaboform-puder 7 korona. Kén- és kétrétegű szappan 20 korona.
Kapható minden gyógyszerárban.

VÉNUSZ COSMETIKAI INTÉZET

Széchenyi-u. 16. sz. alatt
Foglalkozik kizárólag a cosmetika minden ágával, 10 nap alatt eltüntet a legmakacsabb arcőr hibákat, u. m. májfoltot, szeplőt, mittessert, pattanást stb. Hajszálatat arc, mell és karról rövid idő alatt kiírt. Arc-massege jutányosan kapható bérletbe.

Fűszer- és gyarmatáruban

Vízonteladóknek legelőnyösebb bevásárlási forrás !!

Friedmann és Asztalos

fűszer- és gyarmatáru
nagykereskedőknek !!
Széchenyi-utca 6. szám.
Telefon 9-56.

Szalmakalapok. Férfit és Mariner. Hagyományok. Férfit bast szalmakalap császárfurma teljesen felszerelve... K 138—
Mariner szalmakalap fiúk és leányok részre, teljesen felszerelve K 120—
Girafi, gyöngy és rusztik férfi kalap K 400—
A rendelt árukat bérmentesen postai útvánvétel mellett szállítjuk.
MUSKÁT M. B.
Budapest, VII. Damjanich-utca 44.

Csokoládé Cacaó Dessertek Tea Likőrök Rum

mindenféle esemege és felvágottak a legelőnyösebb áron beszerezhetők
Burg Sámuel
fűszer és esemege üzletében,
Csokonai-színházzal szemben.

Akác és tölgyhasábfa

tölgydorongia, aprított akác és tölgyfa valamint vágott tuskófa kapható napi áron
„TURUL“ fakitermelő és értékesítő vállalat
Iroda Szent-Anna-utca 29. sz.
TELEFON 178. SZ.
Fatelepe: Ujvárosi-ut 5/c. szám.

Tuskófa

minden mennyiségben kapható, valamint
bükkfa boksa szén
vagon tételekben
Polyanszky Orest tüzifa- és szénkereskedőnél Szoboszlai-ut 1/B.
TELEFON 181.

Mindenféle lakatos szakmába vágó munkát vállalok.

Uj tüzhelyek és kályhák
állandóan raktáron.
FEKETE LAJOS
lakatosmester
PIAC-UTCZA 66. SZÁM

Irredenta dalok!

- Molnár Kálmán: Székelyek siralma. 4 füzet a 23.—
- Radnai György: Nincs elveszve Magyarország 23.—
- Szilágyi Béla főhadnagy Irredenta dalai. 5 dal egy füzetben 34.50
- Murgács Kálmán dalai 5 dal egy füzetben 34.50
- Horthy Miklós üzenete (Dal a turulmadarról) 33.—
- Nemzeti indulók (3 induló) 28.—
Kaphatók:
- Hegedüs és Sándor**
irodalmi és nyomdai részvénytársaság
zeneműkereskedésében.

Szabadalmazott
Bélyegzők
megrendelhetők kizárólag
Bethlen-u 27. sz.

**SZILVA
LEKVÁR
MARONI
BORSÓ**
rizs és mindennemű fűszer-
árak legolcsóbban beszerezhetők
Adorján Jenő és Tsa
fűszer- és gyarmataru nagykereskedő cégnél
Piacz-utca 83. az udvarban.

Uj könyvek:
Karlthy: Ne bánítsuk egymást . . . 78.—
Csathó: Mikor az öregek fiatalok voltak . . . 80.50
Zola: Madeleine Féral . . . 63.—
Schmidt: Buddha élete, tana és egyháza . . . 57.50
Heyking: Szerelmem, diplomácia és fabázak . . . 92.—
Barbusse: A csoda . . . 37.—
Barrière: A csabítás művészete . . . 34.50
Tschudy: Napoleon fia . . . 52.—
Pierre Loti: Ives testvérem . . . 69.—
Kaphatók:
Hegedüs és Sándor
irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvesboltjában.

Linoleum-Áruházban
futószőnyeg és házi cipő
nagy mennyiségben érkezett. Viszonteladóknek árengedmény
RAAS LIPÓT Linoleumáruház
Ferenccz József út 58. Megyeháza mellett.

Uj operettek
!!!
Kaphatók
Hegedüs és Sándor
irodalmi és nyomdai r.-t. zeneműkereskedésében :::

Hermelines nő 2 füzet . . . . . 92.—
Utahi leány 1 füzet . . . . . 92.—
Ju-shi 2 füzet . . . . . 92.—
Debreczenbe kéne menni 2 füzet . . . . . 92.—
A cigány grófné 2 füzet . . . . . 92.—

Saját érdeke,
mivel rövid, kötött szöveget, norinbergi és papírárakban szükségletét beszerezni,
az árak felől érdeklődjön
CSILLAG ADOLF
rövidáru nagykereskedésében Debreczen, Bádogos-utca 1. sz.
Állandó nagy raktár
pipa és dohányzó kellékekben, cigarettá-papírok és hüvelyekben, diszmu és galanterie cikkekben választékos nagyraktár. Cérna-árak legolcsóbb bevásárlási forrása.
Állandó alkalmi vételek női, férfi és gyermek harisnyákban, zsebkendőkben és szallag árakban.
Az árak felől személyesen tessék meggyőződni, szolid és pontos kiszolgálás.

Terpentin,
firnisz, politurlakk, kocsilakk, simító-lakk, siccattiv-brunolin, vaslakk, fehér és színes zománc legolcsóbban kapható
NEUMANNÁL
CSAPÓ-UTCA 8. SZÁM.

Debreczen és Vidéke
Mezőgazdaimak Hitelszövetkezete
Allatértékesítő Csoportja.
KOSSUTH-UTCA 60. sz.
Elsőrendű zsirnak-való szalonnát, hájat, mindennemű füstölt árukat, friss
::: husokat :::
legjutányosabb napi áron ad.

**Magánjáró át-
alakítások.**
Autogén-heggesztés.
Autó-motor és minden-
nemű gazdasági gép-
javítások. ::::: Kisebb
malom- szerelések.
VÉRTÉSSY TESTVÉREK
HATVAN-UTCA 53. SZÁM.
Telefon interurbán 9-34.

A legfinomabb német
anylin festék küldemény végre megérkezett. Bármilyen színre festék tartósan, gyönyörűen és a legújabb kíméllettel
férfi és női ruhákat
8 nap alatt.
Állandó szőrmefestészet
felelősséggel!!! Gyászruhák 24 órán belül festetnek.
„K Ö Z P O N T I”
vagyil-zító és kéimafestő Intézet
Varga-u. 1. (Iparbank palota.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 15 korona, minden további szó 1-50 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 20—, minden további szó K 2—
Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 20—, minden további szó K 2—
Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 20—, minden további szó K 2—
Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 20—, minden további szó K 2—

**Aranyat,
ezüstöt,
brilliansokat**
napi árban veszek
Schiffmann
Ékszerész, Piac-u. 67.
Ólomot,
ólmocsóveket, ólomedé-
nyeket és más ólomból
készült ócska tárgyakat
magas áron veszünk. —
Cím a kiadóhivatalban.

Óra
javítások legolcsóbban
jótállással. Törött ara-
nyat legmagasabb napi
áron veszek, Klein Eiliás
órárs, Csapó-utca 19.

Élesztő
naponta friss bármely
mennyiségben. Vidéki
kereskedőknek rendsze-
res szállítással kedvez-
ményes árban állandóan
kapható Rosenthal Sándor-
nál, Csapó-utca 19.

Paplanvarrodámban
uj fehér vatta érke-
zett. Selyem, glott és
kasmír paplanok
kaphatók és megren-
delhetők. Pehely és
gyapjupaplanokat ké-
szítek. Alakítok, fris-
sítok. Ocska vattát,
paplanokat veszek
Debreczeni Lajos
Kossuth-utca 11.

Villanytűző
eladó. Cím a kiadóban.

Zongora
jó hangú, rövid eladó,
terményért is. István-
ut 49.

Különböző
famegmunkáló gépek és
egy 10 lóerős Diesel-
motor eladó. Értekezni
lehet Külsővásártér 16.
Novák.

Börgarnitúra,
henszer, matrácok kap-
hatók, bőrbutorok festek,
javítok. Szabó. Telefon
11-19.

Eladó ház
Patai-utca 13. sz.
Két szoba, előszoba,
konyha és három egy
szoba, konyhából álló
lakás, megfelelő mel-
lékhelyiségek.
Villanyvilágítás.
Értekezhetni ott.

Henserek,
plús diványok, Schöberl-
ágyak készen kaphatók
Debreczenszky kárpitos-
nál, Hallköz 8. Diványok-
ból modeen hensereket
jutányosan készítek.

Mindentéle
uj és használt butorok
legolcsóbban beszerezhe-
tők Piac-utca 37. (Kis-
templombazár.)

Naponta
friss élesztő legolcsóbb
árban Kupfer Ignácz fű-
szernagykereskedésében
Bádogos-utca.

Allig használt
40. sz. barna férfi cipő
eladó. Tekei-utca 8.
ajtó 3. sz.

Kátránypapír
valódi
Bőrlemez
Múpala
Kátrány
mész, cement,
gipsz, nádfonat,
budaiföld és fo-
lyam homok
legolcsóbban kapható
Bethlen-utca 23.

Hálószobák,
ebédlők, diványok, olcsó
festett butorok eladók
József kir. herceg-utca 41.

Gyönyörű
gyermek
ruházati cikkek
dr. Hegedüs
gyermekdivatházában
SIMONFFY-UTCA 2.

Hangverseny
gramofon teljesen új
állapotban 41 legújabb
kitűnően összeválogatott
2 oldalas lemezzel al-
kalmi áron eladó. Aczél
könyvkereskedésben.

Tiszta
egész ives
makulatura
(ujsgáppapír) kapható
5 és 10 kilós
esomagokban a kiadó-
hivatalban. Piac-u. 49.

KERESLELT.
Aranyat,
mindenféle ezüstöt, bril-
liantot, gyöngyöt vesz
Steiner Mihály, Hatvan-
utca 2. szám, I. emelet.

Vonalozó
intézetünkbe
egy leányt
felvesszünk
Piac-utca 49.
II. udvar.

Gazdasszony,
ki baromfi tenyésztéshez
ért, jó főző és jó bi-
zonyítványokkal rendel-
kezik, vidéki földbirtó-
kossal felvétetik. Írás-
beli ajánlatok alkalmaz-
tatást igényel megjelölésével „Esztar” jellegre
a lap kiadójába kü-
lendők.

Jó
házi koszt kapható. Cím
a kiadóba.

Felelős szerkesztő:
Dr. Hegedüs Loránt
Kiadó:
Hegedüs és Sándor
irodalmi és nyomdai r.-t.

Egy
kiscsaládu kertész lakás
és fizetéssel felveszek.
Cím a kiadóhivatalban.

Magas árat
fizetek egy két vagy há-
rom szobás lakásért bu-
torral vagy butor nélkül,
igényjogosult. Cím a ki-
adóban.

Könyvkötő tanuló
és egy tanuló leány a
Hegedüs és Sándor r.-t.
könyvkötészetébe fizetés-
sel felvétetik. Piac-u. 49.

Lapkihordó
asszony
felvétetik
a kiadóhivatalban
Piacz-utca 49.

VEGYES.
Harisnyafelérés
3 párból 2 párt, ugyszin-
tén trikóból harisnyát
olcsón, pontosan készí-
tek. Kossuth-utca 58.

Balázs Andor
fuvarozási
vállalata
Piac-utca 64. sz.
Telefon 148.
Személy- és árutuvarozás
helyben és vidékre.

Butorozott
szoba külön bejárattal ki-
adó. Cím a kiadóhiva-
tálban.

Tudatom
a nagyérdemű közönség-
gel, hogy Wunder Mór
bádogos üzletét átvet-
tem. Mindenféle munkát,
javítást jutányosaa vál-
lalok. Kérem a nagyér-
demű közönség szives
pártfogását. Teljes tisz-
telettel Goldstein Béla
bádogos mester, József
király herceg-utca 24.

Három szobás
budapesti Ferenccz-köruti
II. em lakásomat ötszo-
bás debreceni lakással el-
eserelném. Értekezhetni
Megyeházán 28. ajtó.

Varrógép
használt, jókarban levő
eladó. Megtekinthető
Méliusz-tér 5. sz. alatt.

Elsőrendű tűzifát
nagyobb mennyiségben
veszünk. Ajánlatot kér-
jük lapunk kiadóhivata-
lába beadni.

Valódi szegedi
rózsapaprikát cserélnek
tisza házi zsirért. Egy
kilo zsirért egy kilo pap-
rikát adok. Cím a ki-
adóban.